

Med allt det ofvrigt sagda har jag sökt visa att den nämnda kongörelsen af 14 juli 1862 och andra derpå berörande föreskrifter förstås yttest tunga börjar på landsbygdskommunerna, för det andra icke iakttaga värdigt vid fördelningen af börderna mellan olika områden för det tredje genom sina olika bestämmelser tillgodose det utseende ändamålet mindre väl än som kunnat ske genom andra anordningar mindre betungande i ekonomiskt avseende och slutligen för det fjärde att kongörelsens konstitutionella giltighet med sig kan sättas i fråga.

På grund af hvad jag anför vägar jag förslått bestämma

att Riksdagen måtte besluta en skrivelse till Kongl. Maj:st med anhållan att Kongl. Maj:st tack-tes förordning om upphäfvande af kongl. kongörelsen den 14 juli 1862 angående vissa åtgärder till förskönande af kolonernas utredning bland rikets invånare.

N:o 112.

Af herr **O. Eklund** från Stockholm, om ändrad lydelse af §§ 11 och 14 i förordningen angående kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

I §§ 9, 10 och 11 af kongl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm af 23 maj 1862 stadgas, hvilka af nämnda kommuns medlemmar, som ega att utöfva valrätt vid val af stadsfullmäktige.

Vid en jämförelse mellan denna förordnings stadganden i åberopade paragrafer och motsvarande valrättsbestämmelser i kongl. förordningarna om kommunalstyrelse i stad och på landet, finner man väsentliga olikheter, hvilka icke utfalla till den kommunala valmanscorpens i Stockholm fördel.

Sälunda stadgas i § 11 af först nämnda förordning, att rösträtt ej får utöfvas af

„den som ej råder öfver sig och sitt gods, som står under annans husbondevälde, som sin egendom till borgenärer afträdt och ej visat sig från deras kraf lagligen fri, som är för nesligt brott tilltalad — — — eller förklarats ovärdig att inför rätta föra andras talan;“ hvilka inskränkningar i fråga om valrätten äro utan motsvarighet i de båda andra kommunalförordningarna.

Hvarför skola för Stockholms valmanscorps alldeles enastående undantagsvilkor, som ytterligare inskränka rösträtten, vara stadgade?

Äro sådana vilkor för valbehörighet ej nödvändiga i öfriga delar af vårt land, torde de också kunna undvaras i Stockholm.

Granskar man dessa bestämmelser eller vilkor för valrätt närmare, finner man åtskilliga af dem högst underliga.

Valrätt tillkommer ej, heter det, "den, som står under annans husbondevälde". Huru är detta uttryck att förstå? Hvilken i annans tjänst anställd — från hofffunktionären och embetsmannen till bodbiträdet och kusken — står ej under annans husbondevälde i viss mening! Skulle med nämnda uttryck afses endast dem, som äro i annans tjänst städslade enligt tjenstehjonsstadgan — men något prejudikat på att denna tolkning är riktig finnes icke, och försök hafva verkligen gjorts att hänföra alla slag af hustjenare under nämnda bestämmelse — så kvarstår i alla händelser den egendomligheten, för att ej säga orimligheten, att en städslad tjenare ute å landsbygden eller i landsortsstad *kan ega rösträtt*, men en städslad tjenare i Stockholm deremot icke under några omständigheter erhålla sådan, äfven om alla vilkor i öfrigt för valrätt äro uppfyllda.

Vidare bestämmes, att den är förlustig sin valrätt, "som är för nesligt brott *tilltalad* eller förklarats *ovärdig inför rätta föra andras talan*".

Dessa bestämmelser, som återfinnas i riksdagsordningens § 26 och i de båda andra här nämnda kommunalförordningarna i de paragrafer, som innehålla vilkor för *valbarhet*, borde väl rätteligen ha varit inrymda i Stockholmsförordningens § 14.

Det må väl anses riktigt, att en person, som förklarats ovärdig föra andras talan inför rätta, ej heller är lämplig att i riksdag eller stadsstyrelse representera andra eller i allmänhet mottaga förtroendeuppdrag, men att han skall förmenas rätt att vid valurnan genom röstsedels afgifvande *föra sin egen talan*, förefaller mig vara orättvist. Orimlig är också den bestämmelsen, att den, som är för nesligt brott *tilltalad*, skall fränkännas *valrätt*. Detta torde vara ännu orimligare än att ett åtal för sådant brott ointetgör *valbarhet*.

För att åtminstone i fråga om valrätt få kongl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm så mycket som möjligt öfverensstämmande med kongl. förordningen om kommunalstyrelse i öfriga

rikets städer har jag velat påpeka dessa här angifna undantagsvilkor, i syfte att få en del af dem helt och hållet borttagna, och andra, bland dem äfven bestämmelserna rörande konkurs, flyttade till § 14, som rör valbarhet.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig att vördsammt anhålla,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att §§ 11 och 14 af kongl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm af den 23 maj 1862 måtte erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11. Den, som är för nesligt brott dömd eller under framtiden stäld eller som genom domstols beslut förklarats medborgerligt förtroende förlustig, må ej utöfva valrätt; och ej heller må den, som för oguldna stadsutskylder häftar, i valet deltaga.

§ 14. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, som icke råder öfver sig och sitt gods, som sin egendom till borgenärer afträdt och ej visat sig från deras kraf lagligen fri, som förklarats ovärdig att införa rätta föra andras talan, och ej den, som sjelf icke röstberättigad är.

Stockholm den 27 januari 1894.

Oskar Eklund.
